

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

Povodom Izjave misije MMF-a

Misija MMF-a imala je među inima i susret sa sindikatima pri čemu su sindikati upozorili na dramatične probleme s kojima se Hrvatska suočava, od masovnog iseljavanja, demografske depresije, niske zaposlenosti, zaostajanja za drugim europskim zemljama, povećanja nejednakosti i financiranja neproduktivnih slojeva društva te potkapacitiranost hrvatskih institucija.

Unatoč visokom stupnju suglasja i razumijevanja na sastanku, u izvještaju se uglavnom ti problemi zaobilaze a recepti koje nudi MMF nisu oni koji će te nacionalne urgencije u kratkom i srednjem roku riješiti. Misija nudi uobičajena rješenja iz konvencionalnih ekonomskih pristupa a koja mogu dati rezultate samo u dugom roku.

Međutim, u dugom roku Hrvatska će se isprazniti i ostati bez nacionalnih potencijala za bilo kakav razvoj.

U izjavi se primjećuje već viđeni šablonizirani pristup bez dovoljno dubokog uvida u probleme zemlje i bez dovoljne svijesti o teškim dugoročnim posljedicama postojećih kataklizmi. Takav pristup očito je posljedica dobivenih informacija od njihovih istomišljenika iz financijskog i političkog sektora u zemlji za koje svi gore spomenuti problemi nisu jako veliki. Oni imaju vremena. Njihove plaće dovoljne su za život i ne planiraju se iseljavati. Stoga se i oni i MMF mogu fokusirati na opsesije međunarodnih financijskih krugova o kontroli javnog duga i deficita a ne na problem urgentnog rasta proizvodnje, povećanja plaća i mobilizacije viška radne snage, viška kapitala i viška postrojenja.

O loše snimljenom stanju u zemlji svjedoči njihova tvrdnja u samoj preambuli Izjave da je konvergencija realnih dohodaka usporena u odnosu na zemlje EU-a. Naime, konvergencija nije usporena već je došlo čak do divergencije realnih dohodaka. Nadalje, regresija stanja u pravosuđu nakon ulaska u EU se ne registrira u Izjavi unatoč dramatičnim primjerima neefikasnosti i političke ovisnosti.

Valja primijetiti da u Izjavi nema niti traga od utjecaja istraživača iz samoga MMF-a koji su nedavno objavili dokument u kojem upozoravaju na ekonomsku nužnost smanjenja nejednakosti u svim zemljama. Očito valja razlikovati birokraciju u MMF-u i njenu inerciju od lucidnih istraživača MMF-a.

Valja se prisjetiti da je MMF više puta pogriješio u savjetima i sam to javno priznao. Početkom prvog desetljeća ovog stoljeća ispričali su se tranzicijskim zemljama zbog savjeta o brznoj privatizaciji državnog sektora, a u ovom desetljeću priznali su pogreške u odnosu na inzistiranje na politici rezanja te danas zauzeli bitno drugačiji stav spram grčke situacije.

Iako je hvalevrijedno priznati pogrešku i na vrijeme napraviti zaokret, valja ipak veoma oprezno i kritički primati njihove savjete o načinu na koji trebamo rješavati probleme u našoj zemlji, a koje bismo svi mi zajedno s našom Vladom ipak trebali bolje od njih poznavati. Za autentičnu ekonomsku politiku, koja odgovara narodnoj većini, trebali bismo imati kapacitete i volju u samoj zemlji, prvo u samoj Vladi, a zatim i u javnom prostoru, a koje očito nemamo.

Izjava misije MMF-a je kontroverzna jer u njoj ima i dobrih uvida. Jako su dobre preporuke sve one koje se tiču poboljšanja efikasnosti u jednom nesređenom i neefikasnom društvu (primjerice, učinkovitost javnog sektora, poboljšanje korporativnog upravljanja, porezni teret na imovini a manje na radu i potrošnji, neracionalna distribucija socijalnih davanja...).

Iako su u razgovorima sa sindikatima predstavnici MMF-a pokazali visok stupanj razumijevanja za potrebu rasta plaća, to se ne vidi u Izjavi, budući da su nam rekli da nije njihovo Vladi savjetovati hoće li više financirati zasluge ili rad. Onda je njihovo da zbog povećanih izdvajanja za veteranska primanja traže smanjenje drugih socijalnih davanja kako se ne bi prekoračili fiskalni okviri.

Zaključujem da misija MMF-a nije kvalitetno snimila kompleksnost socijalne i ekonomske međuovisnosti u zemlji pa stoga njeni savjeti nisu doprinos rješavanju vitalnih i aktualnih nacionalnih problema. Smatrati da sređena ekonomija sređuje i društvo samo po sebi je velika zabluda, jer nesređeno društvo povratno urušava ekonomiju.

Prijedlozi koji apstrahiraju od socijalnih potencijala stanovništva (povećanje dopunskog zdravstvenog osiguranja, povećanje dobi za odlazak u mirovinu) sasvim su nalik našem ministru koji je predložio oporezivanje građana za posjedovanje starijih automobila.

Zagreb, 29.10.2017. godine

Vilim Ribić, predsjednik Matice hrvatskih sindikata